

Autorka se statečně pustila do zajímavé, byť značně nesnadné práce. Po formální stránce předkládá srozumitelnou a zcela vyhovující práci se všemi náležitostmi a solidním základem prostudované literatury. Práce je jistě na jedné straně svým způsobem „klasická“ (téma umění, co to je, kdo je umělec a jaké má vlastnosti je svým způsobem prastaré) a na straně druhé značně moderní (autorka využívá jedné z nejnovějších diagnostických metod). V teoretické části se poctivě vypořádává s otázkami, které vzrušovali již nejednu generaci. Lze umění a umělce nějak vymezit a definovat? Samozřejmě, že nelze dospět ke konečnému řešení, ale v tuto chvíli autorka shromáždila úctyhodné množství názorů a postřehů a zřehlednila je. Vlastně je dobře, že se umění stále vymyká vědeckému uchopení ... Nicméně na názorech citovaných autorit je znát, jak se i oni s tématem doslova rvali, jaká mnohdy neurčitá klíšé používali, jak unikali v definování zase do umění (více či méně básnických výroků apod.). Oceňuji, že v použitých zdrojích autorka neváhala sáhnout i po dnes již klasicích, jakým je např. F.X. Šalda (1905), ale i po našem dnes již trochu zapomínaném Jaroslavu Hlavsovi (1986) a vedle toho např. také po jednom z nejnovějších vědeckých zdrojů (Švanda 2011) atp. Zajisté se nemohla vyhnout Freudovým a Jungovým náhledům. Je dobře, že se nenechala strhnout prezentací a diskusí nad psychopatologickými úvahami, ale věnovala pozornost práci C.G. Junga. Tím si vytvořila předpolí pro svoje následné empirické zkoumání. To je postavené na metodologii původně z Jungovy práce vycházející, totiž na moderním diagnostickém nástroji GPOP. To samo o sobě zaslouží pochvalu, protože tím autorka přispívá ke zkušenostem a prosazování moderní psychodiagnostiky.

V empirické části porovnává autorka vzorek mladých výtvarníků s mladými ekonomy. Samozřejmě nutně naráží na metodologický problém, koho vlastně zkoumat. Jestli umělce (a skutečně je už můžeme prohlásit za umělce?) chystající se na svoji tvůrčí dráhu (tedy studenty umělecké školy) anebo již tzv. zralé tvůrce? A kdo je tím „zralým“ tvůrcem? To by vyžadovalo veliký projekt pro tým! Autorka volí rozumný kompromis: zkoumá studenty končící a nedávno studia skončivší. Zde se skrývá ovšem další veliký a zcela podstatný metodologický problém: v psychologickém zkoumání nacházíme spíše „pre-profesionální“ osobnostní strukturu nutnou pro budoucí uměleckou a tvůrčí práci, anebo nacházíme již výsledek vlivu tvorby na osobnost? Výběrem zmíněných vzorků (podrobně viz předložená práce) se této léčce autorka „tak trochu“ vyhýbá. Ono totiž s největší pravděpodobností platí jak to, tak i ono ...

Na s. 107 si je toho ovšem autorka dobře vědoma – že totiž jen málo můžeme říci o tom, nakolik jakou podobné výsledky dílem nutného osobnostního předpokladu k umělecké tvorbě, anebo spíše následkem takové činnosti, resp. kombinace obého, což je parně nejpravděpodobnější. Nu ale právě proto upozorňuji autorku na potřebu opatrnosti při formulacích typu „... tušené souvislosti vlivu umění na osobnost člověka, jež se jeho tvorbou zabývá“ (108). Opět: anebo předpoklad??? To je ovšem kauzalita, kterou lze zjišťovat pouze experimentem. Ano, v diskusi autorka opatrněji formuluje, že jde o souvislosti.

Výsledkem zkoumání je GPOP profil, který potvrzuje nálezy ve světové literatuře i tomu, co se jeví jako srozumitelné. Umělci jsou intuitivnější, otevřenější atp. To ve srovnání se srovnávací skupinou mladých ekonomů. Jistě by bylo zajímavé se dále tázat, jaká část populace se asi vyznačuje takovým profilem GPOP a jaká pod-část z ní se věnuje umění a v jakých podobách...

Autorka mnohé otevřené otázky podrobně prochází v části Diskuse a tím prokazuje, že si je mnohého vědoma. A otevřených otázek a námětů je opravdu řada. Tak např. bychom se mohli ptát, jestli jsou výsledky nějak využitelné – tedy jak to vše potom ev. využít v terapii a ve výchově – když např. psycholog zváží, že osobnostní profil by v zájmu vyvážení apod. by bylo dobré „posunout“ směrem, kde nacházíme osoby umění se věnující – tak by přes umění a umění do terapie zabudované mohl takto intervenovat...

Chápu, že se v práci podobného rozsahu lze jen málo vyhnout infiltraci drobných chyb. Nicméně na některé upozorňuji:

Pozor na citování – např. s. 12, s. 13 dole poznámce, s. 15 aj. Tečka vždy až za odkaz!

Na s 17 je odkaz na názor Kokolia... Chybí odkaz v seznamu literatury ovšem je. ... Jde o výtvarníka a hudebníka Vladimíra Kokoliu (např. viz <http://www.youtube.com/watch?v=1ATfA02vykM>)

Škoda několika přehlédnutí: v seznamu literatury chybí několik citací, např. Šlédr (1991), Drapela (1973? nemá být 1997?), Lorencová (2010), Koucká (2010). V názvu Šípkovy práce (2010) má být správně „scénické“ a ne „herecké“.

Práci považuji za zdařilou a splňující všechny požadavky na ni kladené. Doporučuji ji k obhajobě a přes drobné výtky ji navrhuji hodnocení *výborně*.

Praha, 10.8. 2011

Jiří Šípek